

megelőzően. A közel 3000 m²-nyi területen több mint 90 középkori és kora újkori régészeti objektumot tártunk fel.

A középkori telepjelenségek közül kiemelkedtek a lejtős lejárátú, nagyméretű ásott kutak, amelyekben jelentős mennyiségű kerámiatöredéket és állatcsontot találtunk. A lelőhely egyetlen külső kemencéjének a platniját többször megújították. Az egyik platniban középkori csizmapatkót találtunk. Az ásatási terület középső részén feltártunk egy középkori vízelvezető árokrendszert, amely a szomszédos telkeken folytatódott. A kb. 3 m széles, két árokból álló főágba több kisebb mellékág futott. A főág és két másik irányba tartó kettős árok egy nagyméretű gyűjtőmedencében végződött.

Az újkori objektumok közé tartozott a lelőhely egyetlen faszerkezetes kútja, amelyet 120–130 cm hosszú és 20 cm széles deszkákból ácsoltak össze. Újkori kerámia került elő abból a nagyméretű, mély gödörből is, amelyben több ládányi szarvasmarhacsontot, főleg koponyatöredékeket és szarvcsapokat találtunk. Valószínű, hogy egy csontfeldolgozó műhely szemetesgödörét tártuk fel.

M. NEPPER IBOLYA – D. SZABÓ LÁSZLÓ

99. Dióskál, Ungi-pusztá

(Zala megye) Á, Kk

Dióskál határának DNy-i részén, egy ÉÉK–DDNy-i irányban elnyúló, meredek oldalú dombháton helyezkedik el a régészeti lelőhely, amelyet 2004 áprilisában Egyházi Dóra, a KÖH Keszthelyi Iroda régészeti felügyelője lakossági bejelentés alapján végzett helyszíni szemlék alkalmával lokalizált. A megfigyelt jelenségek középkori (Árpád-kor, késő középkor) falu, templom és temető meglétére utaltak. A folyamatos mezőgazdasági művelés következtében pusztuló lelőhely próbafeltárását 2006. október 16–31. között végeztük el.

A dombhát tetején, a legmagasabb ponton nyitott kutatóárkokban nagyméretű, késő középkori objektum részletét bontottuk ki, amelyből igen bőséges kerámia, fém és állatcsont került napvilágra.

A dombtetőtől 120 m-re D-re kiszántott téglák és embercsontok jeleztek a templom és körülötte a temető helyét. A feltárt épület egy kisméretű (10,50×7 m), félköríves szentélyzáródású, kő- és téglalapozású, téglafelmenő falú Árpád-kori templom alapjainak maradványa. Méretei, arányai, alaprajzi elrendezése és építési technikája alapján a 12. sz. elejére keltezhető, jellegzetes falusi templom. A habarcsba rakott téglákból készült felmenő fal néhány tégláját a hajó ÉK-i sarkánál, a szentély indulásánál eredeti helyén megtaláltuk. A téglalapozás szinte teljes épségben megmaradt. Az épület Ny-i harmadában, az intenzív mezőgazdasági művelés következtében felerősödött talajerózió miatt azonban az alapozás legfelső téglarétege olyan közel került a mai felszínhez, hogy azt az eke elérte, és a téglákat eredeti helyzetükből kifordította. A templom körüli

temetkezések feltartait regisztráltuk, a rendelkezésünkre álló anyagi keret szűkössége miatt ezek feltárásába nem kezdhettünk bele. Az épület beásásokkal bolygított belsejét – hasonló okból – szintén nem tártuk fel teljesen. A templomot a középkori Ung falu egyházával azonosítjuk.

Munkatársak: Kámán Beáta technikus, Fullár Zoltán és Mészáros Melinda egyetemi hallgatók. A geodéziai felmérést Soós Zsolt és Vadász Norbert technikusok végezték.

KVASSAY JUDIT

100. Doba, Somlóvár

(Veszprém megye) Kk

2005-ben folytattuk az alsóvár udvarán a legfelső omladékréteg feltárását és a legutolsó, D felé emelkedő járósínt meghatározását. Ennek során, amint vártuk, előkerült az udvart D-ről lezáró, a Ny-i úgynevezett kaszárnyaszárnyal kötésben lévő épület É-i homlokzati fala. Ennek K-i felében egy törés mutatkozott, melyben egy az épület földszintjére vezető ajtó jelentkezett.

Folytattuk a Ny-i kaszárnyaszárnyba belefoglalt, bekarcolt kvádermintás vakolattal ellátott korábbi építmény járósíntjeinek bontását. Megállapítottuk, hogy az egyenetlen sziklafelszint egy törmelékes feltöltéssel – az előkerült kerámia alapján legkorábban a 14. sz. végén–15. sz. elején – előbb kiegyenlítették, melyet a helyiség első, sárga agyagos járósíntje fedett. A 15. sz. folyamán a járósíntet többször emelték, majd a 15. sz. végén–16. sz. első felében felépítették a kaszárnyaszárnyat. Ennek során visszabontottak az épületből, esetleg a bontási állvány talpfái kerültek elő az udvari fallal párhuzamosan, amelyre egy bontási réteg húzódott rá. Ezt fedte le a – kaszárnyaszárny feltöltésében immáron pinceként jelentkező – helyiség legkésőbbi, viszonylag rövid ideig működő járósíntje, majd a pincét (talán már a 16. sz. második felében) végleg feltöltötték.

2006-ban folytatódott az alsóvár régészeti és állagvédelmi munkálatai. A feltárás alkalmával megállapíthattuk, hogy az udvar helyén a legkorábbi időszakban egy sziklaárok húzódott. A sziklafelszínen néhány befaragásnyom arra utal, hogy a vár korai periódusában valamilyen faszerkezet biztosította a felsővár megközelíthetőségét. Később – az előkerült szerény kerámiaanyag tanúsága szerint a 14. sz. végén vagy a 15. században – a mai pillér helyén egy hozzá hasonló, korábbi épített szerkezetet emeltek, melynek bontási omladékát a mai pillér alatt azonosíthattuk. Az omladék habarcsanyaga megegyezik a felsővári kapuépítmény, a felsővár első körítőfala, továbbá az úgynevezett laktanyaszárnyba foglalt korábbi kapu jellegzetes habarcsával. Mindez arra utal, hogy a jelenlegi pillér csak az alsóvár mai formájában történt kiépítése idején, a korábbi alsóvári kapuépítmény megszüntetése után készült. Tőle D-re a sziklaiban mutatkozó befaragás mutatja, hogy ebből az irányból